

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION
SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
CHARAKA – PAPER – I

Date : 09-07-2015
 Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 प्रज्ञापराधः किम् ? तस्य स्वरूपं वर्णयित्वा प्रज्ञापराधस्य व्याधिकृतत्वं स्पष्टयत ।

What is Pragyaparadha ? Describe characteristics and explain that how Pragyaparadha caused disease ?

2 “निरोधेकारणं तस्य नास्ति नैवान्थाक्रिया” - सूत्रमिदं विशदतया वर्णयत ।

“निरोधेकारणं तस्य नास्ति नैवान्थाक्रिया” - Explain the Sutra in detail.

3 तन्त्रप्रवृत्त्यंगप्रयोजनवदायुर्वेदागमादेरभिधायकं अध्यायस्य चरकसंहितायाः अध्ययने महत्त्वं सोदाहरणेन प्रतिपादयत ।

Describe the importance of the chapter denoting तन्त्रप्रवृत्त्यंगप्रयोजनवदायुर्वेदागमादेरभिधायकं for studying Charaka Samhita.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) दोषाः सहजसात्म्यत्वात् घोरविषमहीनिव ।

Dosha Sahajasatmyatvat Ghoravishamahiniva.

(b) अविप्लुतागमत्वम् । Aviplutagamatvam.

(c) प्रकृतिस्थापनसिद्धान्तः । Prakrutisthapanasiddhanta.

(d) ग्राम्याहारम् । Gramyagharam.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
SUSHRUTA & VAGBHATA - PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 'मात्रायोग क्रियादेश कालावस्थादिभेदतः । ततस्ततो यतो दष्टास्ते ते भावास्तथा तथा' ससंदभ सविस्तरं वर्णनं कुरुत ।

'मात्रायोग क्रियादेश कालावस्थादिभेदतः । ततस्ततो यतो दष्टास्ते ते भावास्तथा तथा'
Explain in detail the verse with reference.

- 2 आयुर्वेदोक्त क्रियाधिष्ठानपुरुषस्य लक्षणानि दर्शयित्वा चतुर्विध व्याधिषु पुरुषस्य किं महत्त्वं तत स्पष्टयत ।

Write the characteristic features of Kriyadhishthana Purusha of Ayurveda and describe the importance of Purusha in four types of Vyadhi.

- 3 अष्टांगहृदये पंचमहाभूतसिद्धान्ते अरुणदत्तेन आकाशवायुअग्नेः द्रव्यत्वसिद्ध्यर्थं के युक्तयः वर्णिताः तान् प्रतिपादयत ।

Describe the logic of Arundutta for proving Dravyatva of Aakash, Vayu and Agni at Panchamahabhuta Siddhant in Ashtanga Hridaya.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) ऋतोः लक्षणम् । Ritoh Lakshanam.

(b) तृतीयः क्रियाकालः । Trutiyah Kriyakalah.

(c) पराभिसंस्कारः । Parabhisamskarah.

(d) द्विविधमनौषधम् । Two types of Anaushadha.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
DARSHANIKA SIDDHANTA – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 आयुर्वेदशास्त्राणां निर्वचनं उपदेश परम्परायां विहितं वर्तते न वा ? न्यायसहायेन साधु विवेचयत् ।

The making of Ayurvedic science has been made in parching tradition is it true ? Explain with the help of maxims.

- 2 “षड्धातुसमुदायरुपश्चतुर्विंशतिराशिरुप पुरुषस्य” प्रभवः कः ? सोदाहरणं स्पष्टयत् ।

What is the Pradhavah of “षड्धातुसमुदायरुपश्चतुर्विंशतिराशिरुप पुरुषस्य” Explain in detail.

- 3 “सर्वभिषजानामेव क्षणभंगिभावे पक्षेऽपि रोगशमकत्वम्” सिद्धान्तमिदं सोदाहरणं प्रतिपादयत ।

Explain the principle “सर्वभिषजानामेव क्षणभंगिभावे पक्षेऽपि रोगशमकत्वम्” along with examples.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) दृष्टचिकित्सा । Drushta Chikitsa.
- (b) नियतं तुल्ययोनित्वम् । Niyatam Tulyayonitvam.
- (c) शृंगग्राहिकन्यायः । Shringagrahika Nyayah.
- (d) ज्ञानवतां परीक्षा । Gyanavatam Pariksha.
- (e) अनुमतम् । Anumatam.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
PRAYOGIKA SIDDHANT – PAPER – IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 आमवातरोगस्य संप्राप्तिं लिखित्वा चिकित्सासूत्रेण तस्य भंगकथं संभवति तत् स्पष्टयत ।
Write the Samprapti of Amavata and describe how the Chikitsa Sutra breaks it.
- 2 प्रकृतिसमसमवेत - विकृतिविषमसमवेत सिद्धान्तस्य चिकित्सोपयोगिता वर्णयत ।
Describe clinical utility of प्रकृतिसमसमवेत - विकृतिविषमसमवेत principles.
- 3 आयुर्वेद वाङ्मये भावप्रकाशग्रन्थस्य किञ्चित् विशेष अवदानमस्ति न वा तत् सोदाहरणेन वर्णयत ।
Is there any special contribution of Bhavaprakasha in literature of Ayurveda or not ?
Describe with example.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) अष्टत्रिक । Ashtatrika.
 - (b) दैव-दृष्ट । Daiva-drishta.
 - (c) अनुबंधचतुष्टय । Anubandhachatushtaya.
 - (d) शोथ रोगस्य संप्राप्ति । Samprapti of Shotha Roga.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN

NAMARUPA VIGYANA (AYURVEDA & MODERN PHARMACOGNOSY) - PAPER - I

Date : 09-07-2015

Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना -- सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 आयुर्वेद फार्माकोपीया ग्रन्थेषु अनुक्त द्रव्याणां अनुसंधान आवश्यकता लिखत ।

Write about necessity of conducting research on the extrapharmacopial drugs of Ayurveda with examples.

2 निम्नलिखितानां द्रव्याणां संदिग्धतानिवारणापेक्षया रचनाकिय विशिष्ट लक्षणानि वर्णयत् ।

Write in detail about morphological characteristic features in regard to resolving the controversy of following drugs :

(a) मूर्वा । Moorva.

(b) तालिशपत्र । Talishapatra.

(c) अम्लवेतस । Amlavetasa.

(d) रास्ना । Rasna.

(e) पाषाणभेद । Pashanabheda.

3 (a) टिस्यूकल्चरस्य विधिवर्णयित्वा आयुर्वेदीय औषधीय पादप संदर्भे इत्येषां लाभालाभौ अपि वर्णयत ।

Describe the technique of tissue culture and its merits and demerits for Ayurvedic medicinal plants.

(b) अश्वगंधा, कुमारी तथा अर्जुनस्य रचनावैशिष्ट्यं लिखत ।

Write distinguish morphological features of Aswagandha, Kumari and Arjuna.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) एफ.एस.एस.ए. । F.S.S.A.

(b) औषध एवं प्रसाधन अधिनियम । Drugs and Cosmetic Act.

(c) इन्टेलएक्युअल प्रोपर्टी राइट । Intellectual Property Right (IPR).

(d) आयुर्वेदीय औषधिद्रव्याणां रप्तानि संबंधि अधिनियम ।

Regulation for export of Ayurvedic drugs.

(e) गुड कल्चिवेशन प्रेक्टीस । Good cultivation practices.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN
GUNA KARMA VIGYAN (AYURVEDIC & MODERN PHARMACOLOGY) – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 औषधे आहारयोः वैसादृश्यानि लिंगानि लिखताम् । आहार-द्रव्यस्य चिकित्सकीय महत्वं विवेच्यताम् ।

Write the distinguishing features between Aushadha and Ahara Dravyas and explain about the importance of Ahara Dravya in Chikitsa.

- 2 (a) 'निवृत्तिविशेष हेतुः' इत्यस्य विवेचनं कुरु । प्रत्येक रसस्य पांचभौतिकत्वं तथा रसरूपान्तरं सिद्धान्तं लिख्यताम् ।

Explain Nivritti Veshesha Hetu, Panchabhautika composition of each Rasa and concept of Rasarupantaram.

- (b) शारीर-गुणस्य तथा तस्य प्रायोगिकपक्षस्य विस्तृतं विवेचनं कुरु ।

Write in detail about Sharira Guna and its applied aspects.

- 3 आनालजेसिक एण्टीइन्फ्लामेटरी तथा एण्टीअल्सर एक्टिविटीस इत्यस्य विवेचनार्थं प्रायोगिक औषधि विज्ञान परिक्षण विधि प्रतिपाद्यताम् ।

Explain two experimental models and methodology to evaluate analgesic, anti-inflammatory and antiulcer activities.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) शोधनस्य कुपिलु एवं धतुरायोः प्रभावः ।

Effect of Shodhana process on Kupilu and Dhatura.

- (b) फार्माकोडाइनेटिक्स । Pharmacodynamics.

- (c) गुजा व वत्सनाभयोः संशोधन विधौः ।

Shodhana methods of Gunja and Vatstanabha.

- (d) अनुक्त द्रव्य । Anukta Dravya.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN

PRAYOGAVIGYANA (PHARMACOTHERAPEUTICS/CLINICAL PHARMACOLOGY) - PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. औषधिप्रयोगे विविधः मार्गाः तथा मात्राः वर्णयतः ।
Give a note of different routes (marga) and schedule (sevanakala) of drug administration.
2. अधोलिखितानां द्रव्याणां आमयिक प्रयोगः मात्रा तथा निषिद्धता वर्णयतः ।
Write down the Amayika Prayoga (therapeutic uses), Matra (dose) and Nishedha (Contraindications) of the followings.
 - (a) हरितकी । Haritaki.
 - (b) कुपिलु । Kupilu.
 - (c) भल्लातक । Bhallataka.
 - (d) पिप्पली । Pippali.
 - (e) वचा । Vacha.
3. अहितकर संयोग विषये, विस्तृतेन सोदाहरणं वर्णयतः ।
Write in detail about Ahitakara Samyoga with suitable example.
4. टिप्पणी कार्याः : Write short notes -
 - (a) आयुर्वेदे औषधि सतर्कतास्य आवश्यकता ।
Need of Pharmacovigilance in Ayurveda.
 - (b) जी.सी.पी. मतेन आयुर्वेदीय चिकित्सा अनुसंधान ।
Ayurvedic clinical research according to GCP.
 - (c) फार्माकोजिनोमिक्स ।
Pharmacogenomis.
 - (d) ड्रग्स इन्टरेक्शन ।
Drug Interactions.
 - (e) अनुपान ।
Anupana.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN

NIGHANTU & YOGA VIGYANA (MATERIA MEDICA & FORMULATIONS)– PAPER – IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. 'निघण्टु' इत्यस्य विकाशन विधिं विवेच्यताम् 'प्रिय निघण्टु' इत्यस्य विशेष वैशिष्ट्यानां विस्तृतं विवेचनं कुरु ।
State the development process of Nighantus and describe in detail about the special features of Priya Nighantu.
2. (a) द्रव्यगुण - परिपेक्षे भावप्रकाश निघण्टुस्य योगदानं वर्णयत ।
Describe about contribution of Bhavprakasha Nighantu in the field of Dravyaguna.
(b) अधुना द्रव्यगुणशास्त्रे निघण्टु इत्यस्य उपादेयतां वर्णयत ।
Explain the utility of Nighantu in present Dravyaguna Shastra.
3. न्यूट्रास्युटिकल्स तथा कोस्मास्युटिकल्स इत्योः विषयोः स्वकीय मतं लिखित्वा आयुर्वेद - परिपेक्षे तयोः उपादेयतां वर्णयत ।
Explain about your understanding on Nutraceuticals and Cosmoceutical and explain their application in the domain of Ayurveda.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) राजनिघण्टु ।
Raja Nighantu.
 - (b) पथ्यापथ्यविबोधक इत्यस्य विशिष्ट परिचयः ।
Silent features of 'Pathyapathyavibodhaka'.
 - (c) 'हरितकी' इत्यस्य विभिन्न एकल औषध कल्पना ।
Ekala Aushadhakalpana of Haritaki.
 - (d) रीव्युझ ऑन इण्डियन मेडिसीनल प्लान्ट्स ।
Reviews on Indian Medicinal
 - (e) ए.एफ.आई. (आयुर्वेदीक फॉर्म्युलरी ऑफ इण्डिया)
A.F.I. (Ayurvedic Formulary of India).

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA - BALA ROGA
BIJA, GARBHA VIGYANIYA (HUMAN GENETICS, EMBRYOLOGY) - PAPER-I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. बीजात्मकमाशय कालदोषैर्मातुस्तथाऽऽहार विहारदोषैः ।
कुर्वन्ति दोषा विविधानि दुष्टाः संस्थानवर्णेन्द्रिय वैकृतानि ॥

उक्त सूत्रं सविस्तारं विवेचयित्वा सहजहृदयविकारान् वर्णयत् ।

Explain the above Shloka and also describe about Sahajhridyavikara (congenital heart diseases) in detail.

2. जलशीर्षकस्य निदानं चिकित्सांश्च वर्णयत ।

Explain the diagnosis and management of Jalashirshaka (Hydrocephalus).

3. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

- (a) जिनोमिक इम्प्रिन्टिंग । Genomic imprinting.
(b) सामान्यगुणसूत्रस्य विकृतयः । Common chromosomal abnormalities.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

- (a) बीजग्रंथि रचना । Structure of ovum.
(b) अपरा विकाराः । Apra Vikara.
(c) टर्नर सिन्ड्रोम । Turner Syndrome.
(d) मातृजभावाः । Matruja Bhava.
(e) केरियोटाइप । Karyotype.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA - BALA ROGA
NAVAJATA SHISHU VIGYANA EVAM POSHANA – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. प्रसवकालीन अभिघातजन्य कारणानि विलिखत्वा तेषां निवारणोपायान् सविस्तरं विवेचयत् ।
Explain the causes of birth injuries and also describe the measures to be adopted for their prevention.
2. नवजातशिशोः क्षुद्रविकाराणां सम्पूर्णतः वर्णनं कुरु ।
Describe minor ailments in neonate in detail.
3. समयपूर्वजातशिशोः परिचर्या तथा चिकित्सा व्यवस्था वर्णयत् ।
Describe the care and management of preterm baby.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) शिशु नेत्राभिष्यन्दः । Shishu Netrabhishyand.
 - (b) आक्षेपस्य निवारणोपायः । Management of convulsion.
 - (c) परिषेक । Parishek.
 - (d) नवजातस्य पुनर्जीवनोपायः । Neonatal resuscitation.
 - (e) नवजात छर्दिः । Navajata Chhardi.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA - BALA ROGA
BALAROGA (PEDIATRIC DISORDERS) – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 'मिशन इन्द्रधनुषं' लिखित्वा के व्याधयः अस्मिन् लक्ष्ये ग्रहिताः सन्ति वर्णयत् ।
Describe 'mission Indradhanusha' in detail along with the diseases included under this mission.
- 2 कास-श्वासरोगयोः निदानं, लक्षणानि चिकित्सांश्च वर्णयत ।
Describe the Nidana, signs and symptoms along with treatment of Kasa and Shwasa Roga.
- 3 फक्करोगस्य निदानं, संप्राप्ति, लक्षणानिसह चिकित्सांश्च वर्णयत ।
Describe the Nidana, Samprapti, clinical features and treatment of Phakka Roga.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) अहिपूतना । Ahiputana.
 - (b) श्वान दंष्ट्राः । Dog bite.
 - (c) गुदभ्रंशः । Gudabhransha.
 - (d) उदरशूलः । Udarashula.
 - (d) एम.आर. । M.R.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA - BALA ROGA
BALAPOSHANA, SAMVARDHANA (NUTRITION, GROWTH AND
DEVELOPMENT) AND RECENT ADVANCES IN KAUMARBHRITYA – PAPER – IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. शिशोः मनोविज्ञानं वर्णयित्वा, व्यक्तित्वविकासे अस्य भूमिकां वर्णयत् ।
Describe the child Psychology and explain its role on personality development.
2. कौमारभृत्यक्षेत्रे पञ्चकर्मप्रक्रियाणां वर्णयित्वा तेषां महत्वं प्रतिपादयत ।
Describe the Panchakarma procedures in Kaumarabhritya along with their significance.
3. संक्षिप्त उत्तर लिखतु : Answer in brief -
 - (a) बालरोगेषु औषधं, औषधमात्रां च । Drug and dose in Pediatrics.
 - (b) शिशोः कक्षप्रबन्धनम् । Nursery management.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) स्तन्यसंग्रहण (ब्रेस्टमिल्क बैंकिंग) सिद्धान्तम् । Concept of Breast milk banking.
 - (b) लेहनम् । Lehanam.
 - (c) स्तन्यजननम् - वर्धनोपायाः च । Stanya Janana and Vardhanopaya (Methods to enhance breast milk)
 - (d) सम्पूर्णतः आन्त्रेतर पोषणम् (टोटल पारेन्ट्रल न्यूट्रिशन) । Total Parenteral Nutrition.
 - (e) स्तन्यापनयनम् । Weaning.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

FUNDAMENTALS OF KAYACHIKITSA - PAPER - I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 अष्टविध परीक्षाणां ससंदर्भ स्पष्टीकरणं तथा तासां सहसंबंधि आधुनिक प्रगतपद्धति विस्तारेण लिखत ।

Explain Ashtavidha Pariksha in detail with reference with relevant recent advances in these methods.

- 2 राष्ट्रीय आरोग्य कार्यक्रमेषु आयुर्वेद सेवा एवं चिकित्सायाः समुचितं सहभागं कायचिकित्सा विषयं अधिकृत्य विशदीकुरुत ।

Describe the prospective role of Ayurveda services and therapeutics in National Health Programs with special reference to Kayachikitsa.

- 3 चिकित्सशास्त्रे नीतिशास्त्रस्य सहभागं स्पष्टयत ।

Describe the role of ethics in the clinical practice.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) रोगरोगी परीक्षायां पूर्वरूपस्य महत्त्वम् । Role of Poorvaroop in Roga Rogi Pariksha.

(b) एम.आर.आय. परीक्षायाः उद्देशं तथा तस्य परीक्षणोत्तर निरूपणं वर्णयत ।
M.R.I. indications and interpretation.

(c) वाजीकरणस्य योग्य । Indications of Vajikarana.

(d) लम्बर पंच्वर । Lumbar Puncture.

(e) अनुपानम् । Anupanam.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

SAMANYA ROGA CHIKITSA – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 'एकतः सर्वकर्माणि रक्तमोक्षणमेकतः ।' इति सूत्रे वर्णित व्याधेः चिकित्साकर्म विस्तारेण लिखत ।

Write in detail management of the disease in which following line of management has been quoted. 'एकतः सर्वकर्माणि रक्तमोक्षणमेकतः ।'

- 2 कासभैषज्य संग्रहं सविस्तरं वर्णयत ।

Describe about 'Kasabhaishajya Sangraha' in detail.

- 3 'तृष्णा' रोगस्य आयुर्वेद एवं व्यावहारिक मतानुसारेण निदानं एवं चिकित्सां वर्णयत ।

Describe causes, line of treatment of Trishna Roga in detail as per Ayurveda and conventional science.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) हृदयावरणशोथ । Hridayavarana Shotha (Pericarditis).

(b) छर्दिभेदाः । Types of Chhardi.

(c) थ्रोम्बोसायटोपेनिया । Thrombocytopenia.

(d) डायबेटिक न्यूरोपेथी । Diabetic Neuropathy.

(e) प्रवाहिकायाः चिकित्सा । Treatment of Pravahika.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

VISHISHTA ROGA CHIKITSA – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. चरकोक्त अर्दितरोगस्य आधुनिकोक्त रोगेण साम्यपूर्वकं वर्णनं कृत्वा वातव्याधिचिकित्सासिद्धान्ताः सविस्तरेण लिखत ।
Describe the line of treatment of Vata-Vyadhi in detail along with description of "Ardit" as per Charaka with its modern correlation.
2. निम्नांकितयोः विस्तृतं वर्णनं कुरुत । Describe following in detail :
 - (a) प्राचीन-अर्वाचीनमतेन मूर्च्छारोगस्य प्रकाराः चिकित्सा च ।
Types and management of 'Moorchchha' as per ancient and modern science.
 - (b) धातुचयापचय लक्षण समूहस्य आयुर्वेदमतेन वर्णनं कृत्वा तेषां चिकित्सासिद्धान्ताः चिकित्सा च लिखत ।
Describe metabolic syndrome as per Ayurved with its line of treatment and management.
3. अर्वाचीन मतेन 'कटिशूलं' स्पष्टीकृत्य अधरांगधात रोगस्य चिकित्सा सिद्धान्ताः चिकित्सा च लिखत ।
Explaining the term "Katishoola" as per modern, write in detail the line of treatment and management of Adharangaghata (Paraplegia).
4. टिप्पणी कार्या - Write short notes -
 - (a) अवसादयुक्त मनोविकारेषु दोष-दूष्य-सम्मूर्च्छना सत्वावजय चिकित्सा च ।
Describe Dosha-Dushya-Sammurchchhana and Sattvavajaya chikitsa in Depressive illness.
 - (b) मस्तिष्कावरण शोथे चिकित्सासिद्धान्ताः चिकित्सा च ।
Describe the line of treatment and management of Meningitis.
 - (c) आन्त्रिकज्वरे दोष-दूष्य-सम्मूर्च्छना, चिकित्सासिद्धान्ताः चिकित्सा च लिखत ।
Describe Dosha-Dushya-Sammurchchhana, line of treatment and management of Enteric fever.
 - (d) आधुनिक औषधजन्य ओकसात्म्यत्वं एवं तस्य चिकित्सा सिद्धान्ताः चिकित्सा च सोदाहरणं लिखत ।
Explain drug induced Oksatmya (drug dependency) with example and its line of treatment and management.
 - (e) अर्वाचीनोक्त एस.एल.ई. नामक रोगे प्रयोज्या चिकित्सा पथ्यव्यवस्था च ।
Management and dietary regimen of Systemic lupus Erythematosus.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA

ADVANCES IN KAYACHIKITSA – PAPER – IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. तीव्र आमाशयान्त्रशोथ - तीव्र अग्न्याशयशोथयोः एवं तज्जनितोपद्रवाणां चिकित्सां पथ्यव्यवस्थां च लिखत ।
Describe management of acute gastro-entritis and acute pancreatitis and its complications with their dietary regimen.
2. निम्नांकितयोः वर्णनं कुरुत । Describe the following :
 - (a) राष्ट्रीय स्वास्थ्य कार्यक्रमाः ।
National Health Programmes.
 - (b) तीव्र दण्डक ज्वरस्य तज्जनित उपद्रवाणां च चिकित्सा पथ्यव्यवस्था च लिखत ।
Management and dietary regimen of acute dengue fever and its complications.
3. वार्धक्यजनितानां विकाराणां वर्णनं कृत्वा तेषां चिकित्सा च लिखत ।
Describe geriatric disorders with their management.
4. टिप्पणी कार्या - : Write short notes -
 - (a) आतुरालय व्यवस्थासु सूचनाप्रौद्योगिकानां उपयोगः ।
Use of information technology in hospital management.
 - (b) वर्तमानकाले व्याधिक्षमत्वे आयुर्वेदस्य उपादेयता ।
Utility of Ayurveda to boost immunity in current era.
 - (c) 'ग्लुटेन' नामक तत्त्वस्य आंत्रीय अनुर्जता तस्य चिकित्सा च ।
Gluten enteropathy and its management.
 - (d) 'चीकनगुनीया' नामक वर्तमान कालिक रोगस्य चिकित्सा आहारविहारकालिक पथ्यव्यवस्था च
Describe the management along with dietary and daily regimen for Chikun Guniya.
 - (e) तीव्र श्वासकृच्छ्रता तज्जनित उपद्रवाणां च चिकित्सा पथ्यव्यवस्थासमन्वितं विस्तारेण लिखत ।
Describe the management of status asthmaticus and its complications along with dietary regimen.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA
PURVA KARMA - SNEHANA AND SVEDANA - PAPER - I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. शोधनांग शमनीय स्वेदयोः विभेदं विलिख्य, तस्य क्रियाकारीतां सोदाहरणं स्पष्टयत् ।

Differentiate Shodhananga and Samshamaniya Sveda. Explain the mechanism of action of both with suitable examples.

2. स्नेहपान एवं स्वेदनकाले कालान्तरे च निर्दिष्ट आहार विहारं विलिख्य, जंकफूड सन्दर्भे साधु समालोचय ।

Explain the diet and regimen recommended during and after Snehapana and Svedana. Discuss the context in relation with Junk food.

3. स्नेहपानात् पूर्व विविध रुक्षणोपाया विलिख्य तस्य उपयोगितां स्नेहाहर्षिच विवेचयत सम्यक्-अतियोग लक्षणानि च वर्णयत ।

Explain the need, indications and different modalities of Rukshana before Snehapana. List Samyakyoga and Atiyoga Lakshana of Snehana.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

- (a) त्वक् एवं श्लेष्मकलामाध्यमेन स्नेहस्य अवशोषणं ।

Fat absorption through skin and mucous membrane.

- (b) स्वेदन क्रियायां स्पर्शोत्तेजनस्य प्रभावः ।

Effect of touch stimulation in Sveda procedures.

- (c) शोधनांग स्नेहपाने मात्रा निर्धारण पद्धति ।

Method of Fixation of dose in Shodhananga Snehapana.

- (d) सौन्दर्यप्रसाधने लेपनविधिं औषधं च ।

Drugs and procedure of Lepana for cosmetic problems.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA

VAMANA AND VIRECHANA KARMA – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. वमन विरेचनयोः अयोग्यान् सकारणं विवेचयत ।

Explain the contra indications of Vamana and Virechana Karma with reasons.

2. वमन कार्मुकत्वं वैज्ञानिकरीत्या प्रतिपादयत ।

Explain mode of action of Vamana scientifically.

3. विरेचन कर्मस्य अयोग अतियोग लक्षणान् विवेच्य चिकित्सां स्पष्टयत ।

Explain the Ayoga and Atiyoga Lakshana of Virechana and its management.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

(a) व्याधि प्रतिबन्धकत्वे वमन विरेचनयोः भूमिका ।

Role of Vamana and Virechana in the prevention of diseases.

(b) वमन विरेचनस्य अन्तराकाले आहार एवं उचितोपायान् ।

Diet and management of gap days in Vamana and Virechana.

(c) मृदुकोष्ठ-क्रूरकोष्ठयोः कृते विरेचन विधिः ।

Method of Virechana Karma in Mridu Koshtha and Kroora Koshtha.

(d) वेग-उपवेगं च स्पष्टय, वमन विरेचने तेषां निर्धारणम् ।

Define Vega and Upavega. How to estimate them in Vamana and Virechana ?

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA
BASTI KARMA AND NASYA KARMA – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 स्नेह बस्तिं निरुहं वा नैकमेवातिशीलयेत् ।

सूत्र स्पष्टी कृत्वा निरुहबस्तिनिर्माणविधिं प्रयोगविधिं च लिखत ।

Explain above Sutra and write the method of preparation and method of procedure of Niruhbasti.

2 येषां च शाखाषु चरन्ति वाताः शस्तो विशेषेण हि तेषु बस्तिः ।

सूत्र स्पष्टी कृत्वा पक्षाघात व्याधिषु बस्तयः महत्वं विशदयत ।

Explain above Sutra and describe the importance of Basti in Pakshaghata disease.

3 उर्ध्वजत्रु विकाराणां विशेषतः नस्यमिष्यते ।

सूत्रं सकारणं विवर्णयत ।

Explain the above Sutra logically.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) माधुतैलिक बस्तिः । Madhutailika Basti.

(b) उत्तरबस्तिः । Uttarabasti.

(c) प्रतिमर्शनस्य । Pratimarsha Nasya.

(d) नस्यस्य सम्यगतिहीनयोगलक्षणानि । Samyak, Ati, Hina Yoga Lakshana of Nasya.

(e) मात्राबस्ति । Matrabasti.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA

RAKTAMOKSHANA, PHYSIOTHERAPY AND DISEASE WISE PANCHAKARMA –
PAPER – IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 व्यायामोपचारस्य सामान्य सिद्धान्तान् वर्णयित्वा व्यायामोपचारे प्रयुक्तं कश्चिदेकस्य यंत्रस्य सम्यग् वर्णनं कुरु ।

Describe basic principles of Physiotherapy and describe in detail any one instrument used in Physiotherapy.

- 2 रक्तमोक्षणस्य योग्यायोग्यान् लिखित्वा तस्य प्रकाराणां दोष-रक्त-आतुरावस्थानुसारैर्ण वर्णनं कुरु ।

Write about Yogya – Ayogya for Raktamokshana and describe its types in the context of Dosha, Rakta and Aturavastha.

- 3 निम्नोक्तानां व्याधिनां कानि कानि पंचकर्माणि उपयुक्तानि सन्ति तद् सकारणं विशदयत ।

Describe logically which Panchakarma procedures are useful in the following diseases.

- (a) वातरक्त । Vatarakta.
(b) मस्क्युलर डीस्ट्रोफी । Muscular dystrophy.
(c) हाइपोथाइरोडिज्म । Hypothyroidism.
(d) वंध्यत्व । Infertility.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) गृध्रसीचिकित्सायां व्यायामोपचारः । Physiotherapy in the management of Gridhrasi.
(b) जलौकासंग्रहणसंरक्षणविधिः । Method of collection and preservation of Jalauka.
(c) अयस्कान्त चिकित्सा । Megnetotherapy.
(d) तमके तु विरेचनम् । Tamake Tu Virechanam.
(e) रक्तमोक्षणस्योत्तरकर्म । Post procedure of Raktamokshana.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : PRASUTI - STREE ROGA
GARBHAGARBHINI VIGYANA - PAPER - I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. गर्भसंभव सामग्री के ? तस्य महत्वं वर्णयित्वा प्राच्य पाश्चात्य मतानुसारेण चिकित्सा क्षेत्रे तस्य प्रयोग सविस्तरं वर्णयत ।
What are Garbhasambhava Samgree ? Describe its importance and implimentation in the management of disease according to modern and Ayurvedic point of view.
2. गर्भस्य सापेक्ष निदान वर्णयित्वा गर्भजन्य शारीरीक परिवर्तन एवं तस्य अन्तःस्रावजन्य सम्बन्ध सविस्तरं वर्णनं कुरु।
Describe differential diagnosis of pregnancy with physiological changes related to endocrinology during pregnancy.
3. जातहारीणी के ? आधुनिक दृष्टवागर्भावस्थायां तस्य महत्वं, निदान, लक्षण, उपद्रवं एवं चिकित्सां च सविस्तरं वर्णनं कुरु ।
What is called Jataharini ? What is its importance, causative factors, clinical features, complications and management in modern era.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) पी.एन.डी.टी एक्ट P.N.D.T. Act.
 - (b) पी.एम.टी.सी.टी. P.M.T.C.T.
 - (c) गर्भक्षय चिकित्सा I.U.G.R. Treatment.
 - (d) गर्भावस्थायाः विषमयता Toxoplasmosis during pregnancy.
 - (e) गर्भावस्थायां बस्ती चिकित्सा Use of Basti in pregnancy.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTI - STREE ROGA

PRASAVA VIGYANA – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. प्रसव परिभाषा विलिख्य, तस्य निदान अवस्थानुसार मातुः शिशु परीक्षण एवं तदनुसार उपचारश्च सविस्तरं वर्णयत।
Describe in detail definition of labour causes of on set of labour. monitoring of various stages and management accordingly.
2. गर्भस्य हि गतिं चित्रां संहिता सूत्रेण स्पष्टी करणं कुरु तथा मूढगर्भमुपहरणार्थं हस्त क्रियां वर्णयत ।
Clarify with reference गर्भस्य हि गतिं चित्रां and which manual methods are mentioned for the management of Mudhagarbha ?
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) अपरासङ्ग । Retained Placenta.
 - (b) नवजातशिशु श्वासावरोध । Birth Asphyxia.
 - (c) प्रवपूर्व रक्तस्राव । Antepartum Haemorrhage.
 - (d) प्रिमेच्योर रप्चर ओफ मेम्ब्रेन । Premature Rupture of Membrane.
 - (e) गर्भावस्थाजन्य मधूमेह । Diabetes during Pregnancy.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) सूतिका परीक्षण विधि । Examination during Sutikakala.
 - (b) स्तन्य वृद्धि । Stanya Vridhhi.
 - (c) सूतिकागार । Sutikagara.
 - (d) रक्ताधान । Blood Transfusion.
 - (e) मृतजात उपचार । Management of Still birth

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTI - STREE ROGA

STREE ROGA VIGYANA – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. कस्यचिद् योनिव्यापदेषु अनार्तव लक्षण रूप/उपद्रव रूप वर्णयित्वा आधुनिक मतापेक्षया विशद वर्णनं कुरु ।
In which yonivyapada, Anartava is mentioned as symptom or complication ? Describe in detail with possible correlation.
2. भारत सरकार मातृ - एवं शिशु स्वास्थ्य रक्षणार्थं किम् किम् राष्ट्रिय कार्यक्रम अस्ति तस्य स्पष्टीकरणं कुरु ।
What are the National programmes implemented by Government of India to improve maternal and child health ?
3. विविध असामान्य योनिस्त्रावेषु अन्वेषण पद्धतिषु आधुनिक अनुसंधान वर्णयत ।
Enumerate recent researches in modern diagnostic techniques in abnormal vaginal discharges.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) गर्भपाल रस । Garbhapala Rasa.
 - (b) प्रतापलङ्केश्वर रस । Prataplankeshvara Rasa.
 - (c) परिषेक । Parisheka
 - (d) योनिवर्ति । Yonivarti.
 - (e) सोमरोग । Somaroga

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : PRASUTI - STREE ROGA
PRASUTI TANTRA - STREE ROGA-SHALYA KARMA - PAPER - IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. योनिभ्रंशेषु शल्यकर्म चिकित्सा ।
Surgical procedures for the management of Genital prolapse.
2. प्रसूतितन्त्र एवं स्त्रीरोगेषु शल्यक्रिया विधिनां कस्यचित् भिषगवैधिक नियमायाः चिन्तनम् आवश्यकः स्पष्टिकरणं कुरु ।
Which medico legal aspects should be taken into consideration in obsttrical and Gynaecological surgeries ?
3. विशद वर्णनं कुरु - प्रसूतितन्त्रे स्तब्धता ।
Enumerate Obstetric shock and its management.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) योन्यर्श निर्हरण । Polypectomy.
 - (b) गर्भाशय ग्रीवामुखे अग्निकर्म । Cervical Cauterization.
 - (c) गर्भाशय ग्रीवामुख विस्तार निर्देश । Indications of cervical dilatation.
 - (d) सेप्टिक गर्भस्राव । Septic Abortion.
 - (e) एन्डोमेट्रियल बायोप्सी । Endometrial Biopsy.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA.
RASASHASTRA - PAPER - I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. भावानां संक्षेपेण विलिख्य । आयुर्वेदीय औषध निर्माणे भावनायाः भूमिकामपि स्पष्टयत् ।
Describe the concept of Bhavana and its role in the preparation of various Ayurvedic drugs, explain with suitable examples.
2. पारदस्य अष्टसंस्कार संक्षेपेण विलिख्य । पारदस्य अष्टसंस्कार कथं अशुद्धिं दूरी भवति, गुणवन्तावर्धनं च स्पष्टयत् ।
Describe the Ashtasamskara of Parada. How it can be remove the impurities and increase the potency of Parada by Ashtasamskara, explain in detail..
3. निम्नलिखितानां सूत्रं वैज्ञानिक दृष्ट्या विवेचयेत् ।
Explain the following verses in details.
 - (a) लोहानां मारणं श्रेष्ठं सर्वेषां रसभस्माना ।
मूलोर्भिर्मध्यमं ।।
 - (b) संस्कारो हि नाम् गुणान्तरधानमुच्यते ।
 - (c) अनुक्कपुटमाने तु साध्य द्रव्यबलाबलात् ।
 - (d) रसगुणबालीजारणं विनश्यं न खलु रुजाहरण क्षमो रसेन्द्रः ।
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) रसेस्वरदर्शन । Raseshwara Darshan.
 - (b) पोट्टली कल्पः । Pottali Kalpa.
 - (c) भस्मपरीक्षाया वैज्ञानिकी व्याख्याः । Scientific explanation of Bhasma Pariksha.
 - (d) विविध यन्त्राणि कथं उत्तम औषध निर्माण सहायकानि भवन्तिः । How different types of Yantra is useful in the preparation of good quality drugs ?
 - (e) शंखदावः । Shankha Dravaka.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA
BHAISHAJYA KALPANA – PAPER-II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. औषधसेवनकालस्य प्राधान्यम् उपयुक्तां च विवृणुत । अद्यतन जीवन पद्धतौ औषधसेवना कालस्य सुलभ संभाव्यतां विवेचयत ।
Explain the detail regarding the Oushadhasevanakala with its relevance and significance.
Discuss the possibility of simplification of the Oushadhasevanakala according to the present day life schedule.
2. निम्न लिखितानां विचाराणां विवेचनं कुरुत ।
Discuss the following -
 - (a) विविध औषध कल्पनापेक्षया आसवारिष्टस्य श्रेष्ठता । Advantages of Asavarishtas over other dosage forms..
 - (b) किं मलहरः लेपकल्पनायाः प्रतिनिधिः स्यात् ? Whether Malahara is true replica of Lepa Kalpana ?
 - (c) स्नेहमूर्च्छनायाः प्रयोजनानि । Advantages of Sneha Moorccchana.
 - (d) समुचित संग्रह पद्धतीनाम् आवश्यकता । Necessity of Good Storage Practices.
 - (e) मेसिरेशन्, पर्कोलेशन् एवं डिष्टिलेशन् - एतेषां साम्यता । Comparision between Maceration, Percolation and Distillation.
3. लघु प्रबन्धं रचयत । Write short essays -
 - (a) आयुर्वेदिक फार्मुलरि ऑफ इन्डिया । Ayurvedic Formulary of India.
 - (b) प्रसाधन द्रव्याणि एवं आयुर्वेदीय प्रसाधन द्रव्याणाम् सामर्थ्यम् । Cosmetic preparations and strength of Ayurvedic cosmetic products.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) शीतलीकरणेन शोषणम् । Freeze Drying.
 - (b) परिमाण ह्रासता । Size reduction.
 - (c) बस्तियन्त्र बस्ति द्रव्ययोः निर्माणम् । Bastiyantra and Bastidravya Nirmana.
 - (d) बोल्ल मिल । Ball Mill.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA

RASA CHIKITSA & AUSHADHA YOGA VIGYANA – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 रसद्रव्याणां रसयोगाणां अशुद्धपक्कविधिसेवन विकाराः वर्णयत । ते विकारणां व्यवस्थापनं किदृशं कियते तत् योग्य दृष्टान्तं स्पष्टत ।

Describe the untoward effect arises due to Ashuddha(unpurified), Apakwa(improper prepared) and Avidhi Sevana (improper administration) of various Rasadravyas and formulations. How to manage their untoward effects, explain with suitable examples.

- 2 रससिंदूरः निर्माणविधिः, उपयोगः, मात्रा, अनुपानं च लिखत ।

Write in detail method of preparation, indication, dose and Anupana of Rasasindura.

- 3 निम्नोलिखितौषधकल्पानां निर्माणविधिः, उपयोगः, औषधमात्रा, अनुपानं च लिखत ।

Write the method of preparation, indication, dose and Anupana of the following Yogas.

- (a) गंधकरसायन । Gandhaka Rasayana.
(b) त्रिभुवनकीर्ति रस । Tribhuvanakirti Rasa.
(c) आरोग्यवर्धिनी वटी । Arogyavardhini Vati.
(d) जात्यादि तैल । Jatyadi Taila.
(e) अविपत्तिकर चूर्ण । Avipattikara Churna.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) स्नेहमूछना । Sneha Murchchhana.
(b) गुग्गुलु कल्पः निर्माणविधि इतस्य प्रयोगविधि लिखत ।

General method of preparation and administration of Guggulu Kalpa.

- (c) पर्पटीकल्पः निर्माणविधि इतस्य प्रयोगविधि लिखत ।

General method of preparation and administration of Parpati Kalpa.

- (d) अपमार्गक्षार तैल निर्माणविधि-सिद्धिलक्षणानि च वर्णयतु ।

Write the method of preparation, Siddhi Lakshana and indication of Apamarga Kshara Taila.

- (e) रसद्रव्य वर्गीकरणस्य आधारः वर्णनं कुरुत । Criteria of classification of Rasadravya.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA
PHARMACOLOGY AND PHARMACY MANAGEMENT – PAPER – IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. विवरणात्मकं उत्तरं ददत । Explain in detail.
 - (a) प्राणिपरीक्षा नियमानाम् आवश्यकता ।
Necessity of proper knowledge of Animal ethics.
 - (b) फार्मको विजिलेन्स् अस्मिन् काले अस्य उपयुक्तता ।
Pharmaco vigilance in present day scenario.
 - (c) लोहानां विषाक्तता एवं आयुर्वेदीय संभाव्य उत्तरः ।
Toxicity of heavy metals and possible Ayurvedic answer.
 - (d) लेबल्लिन्ग् अस्य नियमाः ।
Labelling rules and regulations.
2. लघु प्रबन्धं लिखत । Write short essays -
 - (a) औषधमार्गः एवं तस्य महत्वम् ।
Routes of drug administration and their significance.
 - (b) औषध परिणामस्य प्रक्रिया ।
Mechanism of drug action.
 - (c) आयुर्वेदौषधीनाम् अन्तर्राष्ट्रीय व्यापारः एवं चिकित्सा कौशल्यः ।
International Trade and Practices of Ayurvedic drugs.
 - (d) मादकद्रव्याणां सम्बन्धी अधिनियमाः ।
Laws in relation to Narcotics.
3. आयुर्वेदोक्तौषधीनां जनाकर्षणत्वं प्रचारविधानं च विवृणुत ।
Explain in detail regarding popularization and propagation of Ayurvedic pharmaceutical products.
4. समुचित विश्लेषणपूर्वकं विशदयत । Describe on proper analysis -
 - (a) पी.एफ.ए. अस्य उपयुक्ता प्राधान्यं च । Relevance and importance of prevention of Food Adulteration act. (PFA)
 - (b) ओब्जेक्शनेबल एडवर्टाइजमेन्ट एक्ट अस्मिन् काले आयुर्वेदीय चिकित्सा पद्धतौ अस्य आवश्यकता ।
Necessity of objectionable advertisement Act. in current day Ayurvedic practices.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA

AYURVEDA SIDDHANTA AND VANGMAYA – PAPER – I

Date : 09-07-2015

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

Thursday

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. मुखस्य निरुक्ति परिभाषां च लिखित्वा सप्तांग विवेचनं कुरु ।
Explain the Nirukti and Paribhasha of Mukha and Saptangas of Mukha.
2. जिह्वा सम्बन्धी (गेस्टेटरी एपरेटस्) रचनात्मक तथा क्रियात्मक विवेचनं कुरु ।
Write the Anatomical and Physiological aspects of gustatory apparatus.
3. अधोनिर्दिष्टयोः लिखत - Explain the following -
 - (a) दन्तरोगेषु अष्टविध शस्त्रकर्म ।
Ashtavidha Shastra Karma in relation to Danta.
 - (b) दन्तरोगेषु मुखस्वास्थ्यस्य महत्वं ।
Importance of oral hygiene in Danta Rogas.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) दन्तरोगेषु धूमपान ।
Dhoomapana in Dantaroga.
 - (b) प्रशस्त दन्त लक्षण ।
Prashasta Danta Lakshana
 - (c) सलाइवरी ग्लेण्ड रोग ।
Disorders of Salivary glands.
 - (d) डेन्टल फोर्मुला ।
Dental formula.
 - (e) दन्तगत नर्वसप्लाई ।
Nerve supply to tooth.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA

AYURVEDIYA DANTA EVUM MUKHA ROG VIJNANA – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. (a) बाल्यावस्थायां दन्तरोगानां प्रतिषेधक उपायानां चिकित्सां च वर्णयत ।
Explain the prevention and treatment of dental disorders in paediatric age group.
(b) शीतदन्त दन्तहर्षयो कः विभेदः ? तेषां प्रतिषेधकउपायानां चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the differential diagnosis of Sheetadanta and Dantaharsha. Also write their prevention and treatment.
2. (a) विभिन्न आचार्यनुसारेण दन्तमूलगत रोगानां संख्यां नामानि च लिखित्वा दन्तनाडी रोगस्य लक्षण चिकित्सां उपद्रवान च वर्णयत ।
Write the number and names of Dantamoolagata rogas according to different Acharyas. Explain the clinical features and treatment of Dantanadi.
(b) दन्त परीक्षण विधि ।
Examination of Teeth.
3. कतिपय त्रय कण्ठगत रोगानां निदान सम्प्राप्ति लक्षण चिकित्सां उपद्रव साध्यासाध्यतां च वर्णयत ।
Write the etiology, pathogenesis clinical features, treatment, complications and prognosis of any three Kanthagata Rogas.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
(a) मांससंघात ताल्वर्बुद रोगयो निदान सम्प्राप्ति लक्षणं चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the etiology pathogenesis clinical features and treatment of Mamsasanghata and Taluarbuda.
(b) सर्वसर मुखरोगस्य प्रकार, निदान, सम्प्राप्ति चिकित्सां च विवेचयत ।
Explain the types, etiology, pathogenesis and treatment of Sarvasara Mukhapaka.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA

ADHUNIK DANTA EVUM MUKHA ROG VIJNANA – PAPER - III

Date : 11-07-2015

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

Saturday

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. मुखदन्तशल्यक्रियाया आधारभूत सिद्धान्ताः स्पष्टीकृत्य मुखदन्तप्रयुक्तसामान्य शल्यविधीं वर्णयतः ।
Write the basic principles of the oro-dental surgery and its general surgical techniques.
2. डेन्टलकेरीजरोगस्य निदान, सम्प्राप्ति, प्रकार, लक्षणचिन्होपद्रवचिकित्सानाम विस्तरेण वर्णनं कुरुत ।
Define the aetiopathogenesis, classification, signs and symptoms, complications and treatment of Dental caries.
3. इम्प्लान्टस्य भेद योग्यायोग्य विधयोः वर्णनं कृत्वा दन्तपूरण द्रव्याणां वर्णनं कुरु ।
Write about the types of implants, indications contraindications and method of implants.
Also explain the dental filling materials.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) पेरियोडोन्टाइटिस ।
Periodontitis.
 - (b) इम्पैक्टेड टीथ ।
Impacted teeth.
 - (c) मुखदन्तशल्यक्रियाहेतु स्थानिक संज्ञाहरण ।
Local Anesthesia in oro-dental disorders (surgery).
 - (d) दन्तोत्पाटनयोग्यायोग्यरोगी ।
Indications and contraindications for extraction.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA

RECENT ADVANCES IN MUKHA ROG VIJNANA & DENTISTRY – PAPER – IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. दन्तरोगेषु क्रियाकल्प महत्व लिखितेषु ।

Explain the importance of Kriya Kalpa's in Dantagata Roga.

2. (a) जालन्धरबन्ध महत्व तथा क्रियात्मक विशेषण विखत ।

Explain the importance and mode of action of Jalandharabandha.

(b) व्यवहारायुर्वेद दृष्ट्या मुखदन्तरोगेषु चिकित्सापरक उपयोगी नियमानां वर्णनं कुरु ।

Explain the useful conducts for treatment of oral and dental disorders with study of related Medico legal aspects.

3. मुखगतघातक अर्बुदस्य (मेलिगनन्ट) वर्णनं कृत्वा तेषां चिकित्सा विस्तारेण लिखत ।

Explain the Malignant tumours of oral cavity and its management.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

(a) इरिमेदादि तैल घटक द्रव्य तथा उपयोग ।

Ingredients and uses of Irimedadi Taila.

(b) डेन्टल मटीरीयल उपदन्त परिकल्पना च ।

Dental Material and Prosthesis.

(c) दन्तरोगेषु रसोषधी कल्पना ।

Rasa Oshadhis in Dental Disorders.

(d) अग्निकर्म दन्तगत रोगः ।

Agnikarma in Dantagata Roga.

(e) ओष्ठसन्धान ।

Oshta Sandhana.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - NETRA ROGA

NETRA ROG VANGMAYA – PAPER – I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 नेत्ररोगविज्ञाने योगरत्नाकरक्रदतयो विशिष्टं अवदानं वर्णयत ।

Write the specific contribution of Yogaratnakara and Chakraduta in Netra Roga Vigyana.

- 2 नेत्ररोग विज्ञानस्य विकासे आचार्य सुश्रुतस्य विशेष अवदानं वर्णयत ।

Describe specific contribution of Acharya Sushruta in the development of Netra Roga Vigyana

- 3 नेत्रविज्ञानस्य कालानुरूप विकसिक्रम वर्णयत ।

Describe chronological development of Netra Roga Vigyana right from Vedic period.

- 4 सुश्रुत एवं वाग्भट्ट मतानुसारेण निम्नोक्त रोगाणां तुलनात्मक विवेचनं कुरु ।

Do the critical analysis of following diseases according to Sushruta and Vagbhata.

(a) पूयालस । Puyalasa.

(b) वातहत वर्त्म । Vatahata Vartma.

(c) लिंगनाश । Linganasha.

(d) तिमिर । Timira.

(e) अधिमंथ । Adhimantha.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - NETRA ROGA

AYURVEDIYA NETRA ROG VIGYAN – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 असाध्य सन्निपातजनेत्ररोगाणां वर्णन विधाय कृष्णगतरोगचिकित्सां अष्टविध शस्त्रकर्मणो महत्वं वर्णयत ।

Describe Asadhaya Sannipataja Netra Roga and importance of Ashtavidha Shastra Karma in the management of Krishngata Roga.

- 2 नयनाभिघातस्य वर्णनकृत्वा अस्य चिकित्सां अपि लिखत एषां प्रतिषेधात्मक उपायानां च वर्णयत । आश्च्योतन तर्पणयोः नेत्र रोग चिकित्सायां कार्मुकतां वर्णयत ।

Define Nayanabhighata its management and prevention and also explain that how Ashchyotana and Tarpana act in the treatment of Netragata Roga.

- 3 आयुर्वेदमतानुसारेण जन्मजातजन्मोत्तरनेत्ररोगयो वर्णनं विधाय राष्ट्रीयान्धत्व नियंत्रण योजनायामायुर्वेदस्य भूमिकां स्पष्टं कुरुत ।

Write the Ayurvedic concept of congenital and developmental diseases of Netra and role of Ayurveda in the National Program for control of blindness.

- 4 (a) कतिपय त्रय क्रियाकल्पानां मानकीकरण वर्णयत ।

Explain the Standard operative procedure of any three Kriya Kalpa.

- (b) क्रियाकल्पानां कार्मुकत्व ।

Mode of action of Kriya Kalpa.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - NETRA ROGA

ADHUNIK NETRA ROG VIGYAN – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 'कोर्नियल अल्सर' रोगस्य प्रकार, सम्प्राप्ति, लक्षण चिकित्सां च वर्णयत ।

Explain the types, pathogenesis, clinical features and treatment of corneal ulcer.

- 2 (a) परावर्तनजन्य विकाराणां परिभाषित कृत्वा एस्टिग्मेटिज्म विकारस्य प्रकार, लक्षण चिकित्सां च वर्णयत ।

Define different refractive errors & explain the types, signs and symptoms and management of Astigmatism.

- (b) डायरेक्ट इनडायरेक्ट ओप्येलमोस्कोपि च परीक्षणविधि तेषां नेत्ररोगस्य निदाने उपयोगितां प्रतिस्थापयत् ।

Explain the direct and indirect ophthalmoscopic examination and their role in diagnosis of ophthalmic disorders.

- 3 डायबेटिक रेटिनोपेथी रोगस्य सम्प्राप्ति, प्रकार, लक्षण चिकित्सां च विवेचयत ।

Write the etiopathogenesis, types, clinical features and management of Diabetic Retinopathy.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) नेत्रेप्रविष्ट शल्य । Intra Ocular Foreign Body.

(b) कोरियोरेटीनाइटीस । Chorio Retinitis.

(c) हेटरोफोरिया । Heterophoria.

(d) सेनाइल केटेरेक्ट । Senile Cataract.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - NETRA ROGA

RECENT ADVANCES IN NETRA CHIKITSA & OPHTHALMOLOGY – PAPER – IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 (a) फ्लोरोसिन एंजियोग्राफि विधिं वर्णयित्वा अस्य नेत्रविज्ञाने उपयोगितां प्रतिस्थापयेत् ।
Explain the method of fluorescein angiography and its utility in ophthalmology.

- (b) नेत्ररोगानां उपयोगी आयुर्वेदीय औषधीनां विकासक्रम वर्णयत ।
Write the update advances in development of Ayurvedic drug formulations.

- 2 चक्षुष्यद्रव्यान्तर्गत नव्यशोध कार्याणि विस्तरेण वर्णयत ।
Explain detailed study of recent research works on Chakshushya Dravyas.

- 3 आयुर्वेदाधुनिकविज्ञानयो नेत्रशल्यचिकित्सविधीनां साम्यवैषम्ये वर्णयत ।
Describe the similarities and differentiations in the eye surgical techniques according to Ayurveda and modern medical science.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
(a) टोनोमीटरी । Tonometry.
(b) पेकिमीटरी । Pachymetry.
(c) केरेटोमीटरी । Keratometry.
(d) लो विजन एडस । Low vision Aids.
(e) लेसिक सर्जरी । Lasik Surgery.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

**SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - SHIRO - NASA
- KARNA EVUM KANTHA ROGA(M.S. AYURVED ENT & HEAD**

**SHIRO-NASA-KARNA-KANTHA ROGA VIGYAN MAULIK SIDDHANTA AND
VANGMAYA- PAPER - I**

Date : 09-07-2015

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

Thursday

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. लघुत्रयीपलब्ध शिरोनासाकर्णकण्ठ रोग विज्ञानस्य चर्चा कार्या ।
Write the contribution of Shironasakarnakanthagata Rogavigyana available in Laghutrai.
2. कालक्रमानुसारं वैदिककालादारभ्याद्यावधिपर्यन्त शिरोनासाकर्णकण्ठगत रोग विज्ञानस्य विकास चर्चा विधेया ।
Define the chronological development of Shironasakarnakanthagata Vigyana right from Vedic period.
3. (a) ओडीयोमीट्री परीक्षणविधि ।
Audiometry.
(b) नासारोगेषु निदाने प्रयुक्त आधुनिक यन्त्र एवं शास्त्र ।
Modern instruments and equipments used in diagnosis of Nasal disorders.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) व्रण बन्धन प्रकाराः ।
Types of bandaging.
 - (b) कर्णबन्धनाकृतियाँ ।
Karnabandhanakritian.
 - (c) नासा ही शिरसो द्वारं ।
Nasa Hi Shirso Dwaram.
 - (d) शमन शोधन चिकित्सां च शिरोरोगेषु महत्त्व ।
Importance of Shamana and Shodhana therapy in Shiroroga.
 - (e) जाइलोमेटाजोलिन कैटामिनश्च ।
Xylometazolene and Ketamine.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - SHIRO - NASA
- KARNA EVUM KANTHA ROGA(M.S. AYURVED ENT & HEAD

AYURVEDIYA SHIRO-NASA-KARNA-KANTHA ROGA VIGYAN – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. कस्मिन् कस्मिन् कर्ण रोगाणां स्राव लक्षण आसीत् तेषां निदान, सम्प्राप्ति चिकित्सा च वर्णयत ।
In which aural conditions discharge is a symptom explain their causative factors, pathogenesis and treatment.
2. (a) नासारोगी परीक्षण विधि ।
Clinical examination in Nasal disorders.
(b) नासानाह नासार्षमध्यो व्यवच्छेदक निदान ।
Differential diagnosis of Nasanaha and Nasaarsha.
3. कण्ठशालूक गलविद्रधि रोगयो निदान सम्प्राप्ति लक्षण चिकित्सां च वर्णयित्वा, कण्ठगत रोगेषु साध्यासाध्यता उपद्रवांश्च लिखत ।
Write the etiology, pathogenesis, clinical features and treatment of Kanthashalooka and Galavidradhi. Also write prognosis and complications of Kanthagata Roga.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) शिरो रोगेषु उपशय अनुपशय चिकित्सा ।
Upashaya and Anupashaya Chikitsa in Shiro Roga.
 - (b) शंखक रोगेषु उपद्रव ।
Upadravas of Shankhaka Roga.
 - (c) भास्करवर्तो सम्प्राप्ति ।
Samprapti of Bhaskaravarta.
 - (d) लेरिंगोस्कोपिक परीक्षण विधि ।
Laryngoscopic examination.
 - (e) शिरोरोगेषु पञ्चकर्म ।
Role of Panchakarama in Shiro Roga.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - SHIRO - NASA
- KARNA EVUM KANTHA ROGA(M.S. AYURVED ENT & HEAD

ADHUNIK SHIRO-NASA-KARNA-KANTHA ROGA VIGYAN – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. (a) डायरेक्ट इन्डायरेक्ट च लेरिंगोस्कोपिक परीक्षण विधि ।
Direct and indirect laryngoscopic examination.
- (b) ओडियोमेट्री अस्य प्रयोगात्मक उपयोग च ।
Audiometry and its clinical application.
- (c) पोस्टीरीयर राइनोस्कोपिक परीक्षण विधि ।
Posterior Rhinoscopic examination.
2. (a) कर्णस्राव रोगस्य प्रकार लक्षण चिकित्सा च आधुनिक दृष्ट्या वर्णयत ।
Explain the types, symptomatology and management of otorrhoea in Modern medicine.
- (b) नासानाह रोगस्य लक्षण औषध शस्त्र चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the clinical features, medical and surgical treatment of Deviated Nasal Septum.
3. अधोनिर्दिष्टयोः लिखत - Explain the following -
 - (a) रिहेबिलिटेशन टेक्निक्स इन बाधिर्याः ।
Rehabilitation Techniques in Badhirya.
 - (b) शिरोनासाकर्ण रोगेषु लेसर चिकित्सा उपयोगिता ।
Lasers in Shiro, Nasa and Karna Rogas.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) कोक्लियर इम्प्लान्ट ।
Cochlear Implant.
 - (b) सी.टी. स्कैन उपयोगिता ।
Role of C.T. Scan in ENT disorders.
 - (c) वोकल कोर्ड पोलिप ।
Vocal cord Polyps.
 - (d) रिकरेन्ट लेरिन्जियलनर्वपेल्सी ।
Recurrent Laryngeal Nerve Palsy.
 - (e) केमोथेरापी ।
Chemotherapy.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - SHIRO - NASA
- KARNA EVUM KANTHA ROGA(M.S. AYURVED ENT & HEAD

SHIRO-NASA-KARNA-KANTHA ROGA VIGYAN - SHALYA CHIKITSA - PAPER - IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. अग्रोपहरणीयाष्टविधशस्त्रकर्म तथा च चतुर्विधं रक्तसन्धानस्य कर्णनासाकण्ठरोगेषु महत्वं प्रतिपादयतः ।
Write the importance of Agropaharneeya, Ashtavidhashastrakarma and Chaturvidharaktasandhana in the management of Karna-nasa and kantha rogas.
2. कर्णनासासन्धानानामाधारभूतक्रियात्मकश्चपक्षयो वर्णनं कृत्वा कोकिलयर इम्प्लान्टस्य विधि उपद्रवांश्च वर्णनं कार्यम् ।
Write the fundamental and applied aspects of Karn and Nasa Sandhana and technique and complications of cochlear implants.
3. नासा एवं नासाविवरजन्य घातकार्बुदानाम विविध शल्यक्रियाणां वर्णनं विधाय स्वररज्जुशल्यक्रियाकालेजातानामुपद्रवानाम वर्णनं कुरु ।
Explain various surgical procedures done for malignancy of nose and Para nasal sinus and complications occurring during vocal cord surgery.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) टिम्पेनोप्लास्टी ।
Tympanoplasty.
 - (b) ट्रेकियोस्टोमी ।
Tracheostomy.
 - (c) टॉसिलेक्टोमी ।
Tonsillectomy.
 - (d) सेप्टोराइनोप्लास्टी ।
Septorhinoplasty.
 - (e) कर्णनासाप्रष्टिषु शल्यपदार्थ निर्हरणस्य विधिः ।
Removal of foreign bodies from the ear and nose.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA - KSHARA EVUM ANUSHAstra KARMA
SHALYA SIDDHANTA - FUNDAMENTALS OF SURGERY - PAPER - I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 भगन्दररोगे क्षारसूत्रशल्यकर्मणोः पूर्वकर्माणि च विलिखत ।

Write the pre-operative preparation of a patient for Kshara Sutra application in fistula-in-ano.

- 2 शल्यतंत्रे दोषः दूष्याः मलं च महत्वं विलिखत ।

Write down the importance of Dosha, Dushya and Mala in surgical practice.

- 3 संक्षेपेण वर्णयत । Describe in brief.

- (a) त्रिविधकर्मस्य वर्तमानयुगे शल्यकर्माभ्यासे महत्वं प्रतिपादयेत ।

Explain the surgical importance of Trividha Karma in present era.

- (b) विभिन्न प्रकारानि स्तब्धतानां वर्णित्वा तेषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत ।

Write down the types and management of shock.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) यंत्राणि । Blunt instruments.

- (b) टिटनस । Tetanus.

- (c) निर्जलीभवन । Dehydration.

- (d) व्रणशोथ । Vranashotha.

- (e) शल्यकर्मे द्रवाधान चिकित्सा । Fluid replacement therapy in surgery.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA - KSHARA EVUM ANUSHAstra KARMA

VISHISTA ANUSHAstra KARMA – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 आयुर्वेदं च आधुनिकं मतानुसारेण अर्शरोगस्य निदानं लक्षणं च चिकित्सा उपक्रमः वर्णयेत् ।

Write down etiology, symptoms and management of Arsha (haemorrhoids) as per Ayurved and modern.

- 2 अग्निकर्मस्य निर्देश निषेधं प्रकाराणि यन्त्राणि कर्मणां उपद्रवं च सविस्तरेत् वर्णयेत् ।

Describe the indication, contraindication, types, instruments, procedure and complication of Agnikarma.

- 3 संक्षेपेण वर्णयेत् । Describe in brief.

- (a) क्षारपाकविधिं एवं क्षार गुणवत्तामानकीकरणम् ।

Method of Kshara preparation and standardization.

- (b) शल्यतंत्रे रक्तस्य चतुर्थदोषत्वं महत्त्वं वर्णयित्वा रक्तमोक्षणं विधिं चर्चा कुरु ।

Explain the importance of Rakta as fourth Dosha in Shalyatantra and discuss the methods of Raktamokshana.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) भगन्दरे क्षारसूत्रकर्मोपद्रवाणि ।

Complications of Kshara Sutra application in fistula-in-ano.

- (b) गुदसंकोच । Anal Stenosis.

- (c) परिकर्तिका । Fissure-in-ano.

- (d) इंफ्रारेड कोआगुलेशन । Infra-Red Coagulation.

- (e) गुद अर्बुद । Guda Arbuda.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA - KSHARA EVUM ANUSHAstra KARMA

ADHUNIK SHASTRA KARMA - MODERN SURGERY – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

1 पित्ताशयाश्मरीस्य निदानं लक्षणंश्च विशदयित्वा चिकित्सामुपक्रमं सविस्तरेत् वर्णयत ।

Describe the aetiology, clinical features and treatment of cholelithiasis.

2 आन्त्रावरोधस्य प्रकार-सम्प्राप्ति-चिकित्सासिद्धान्तानां प्रतिपादयत् ।

Describe the types, pathogenesis and treatment principles of intestinal obstruction.

3 संक्षेपेण वर्णयत । Describe in brief.

(a) मूत्राश्लीलस्य लक्षणं चिकित्सांश्च वर्णयत ।

Write about the clinical features and management of benign prostatic hyperplasia.

(b) सार्वदैहिक संज्ञाहरणं हेतुं प्रयुक्तं औषधिनां तस्य अवस्थानां वर्णयित्वा तेषां उपद्रवं चिकित्सा उपक्रमाः वर्णयत ।

Describe the drugs, stages and complications of general anaesthesia and its management.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) स्तनार्बुद । Fibroadenoma of breast.

(b) नाभिज आंत्रवृद्धि । Umbilical hernia.

(c) कोलोनोस्कोपी । Colonoscopy.

(d) सिरा कौटिल्य । Varicose veins.

(e) सिग्मायडोस्कोपी । Sigmoidoscopy.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA - KSHARA EVUM ANUSHAstra KARMA

SHALYAVANGMAYA - IV

Date : 13-07-2015

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

Monday

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

1 आयुर्वेद एवं नव्य मतानुसारेण शल्यतन्त्र सम्बन्धित आचारणं वर्णनं कुरुत ।

Describe the surgical ethics according to Ayurveda and modern.

2 शल्यतन्त्रे शोधं च अध्यापनं महत्त्वं प्रतिपादयत ।

Write down the value of research and teaching in surgery.

3 संक्षेपेण वर्णयत । Describe in brief.

(a) आयतश्च विशालश्च सुविभक्तो निराश्रयः ।

..... ।।

उपरोक्त श्लोकपादस्य पूर्वापर प्रसंगेण वर्णयित्वा आधुनिक दृष्ट्या विस्तृतेन वर्णयत ।

Describe the above stanza with its pre and post references with the modern views.

(b) आयुर्वेदमतेन भग्नस्य भेदः लक्षणः एवं चिकित्सा सिद्धान्तानि लिखत ।

Write the types, symptoms and principles of Bhagna management as per Ayurveda.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) इन्फार्मड कंसेन्ट । Informed consent.

(b) सर्जिकल आडिट । Surgical audit.

(c) व्रणरोपण अवस्थाएं । Stages of wound healing.

(d) बृहत्रयी । Brihatrayi.

(e) कन्ज्युमर प्रोटेक्शन एक्ट । Consumer Protection Act.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - SAMANYA
SHALYA SIDDHANTA - FUNDAMENTALS OF SURGERY - PAPER - I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. विभिन्न प्रकाराः स्तब्धता (shock) वर्णयित्वा तेषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत ।
Describe the shock, its varieties and management.
2. यन्त्र-शस्त्र-शल्यक्रियावस्त्र - शल्यागाराणां विभिन्न निर्जीवाणुकरणविधिं वर्णयत ।
Explain the various methodologies of sterilization of surgical instruments, linen and operation theatre.
3. (a) शल्य चिकित्साभ्यासे निर्जीवाणुकरणस्य विधिं एवं प्रकाराः वर्णयत ।
Describe types and procedure of sterilization in surgical practice.
(b) छिद्रोदरस्य लक्षणं वर्णयित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत् ।
Describe the clinical features and treatment of Chhidrodara (intestinal perforation).
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
(a) एसेप्सिस एवं एन्टीसेप्सिस । Asepsis and Antisepsis.
(b) इमर्जेसी औषध । Emergency drugs.
(c) विद्रधि । Abscess.
(d) रक्ताधान । Blood transfusion.
(e) निर्जलीभवन । Dehydration.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - SAMANYA
VISHISHTA SHALYA VIGYANA - SHALYA TANTRA SPECIALITY – PAPER - II

Date : 10-07-2015
Friday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. आयुर्वेद एवं नव्य मतेन अस्थिगतं विद्रधिं विवृणुत । अस्य हेतु सम्प्राप्ति चिकित्साचापि लिखत ।
Describe the etiology, pathogenesis and treatment principles of Asthigata Vidradhi/osteomyelitis according to Ayurved and Modern concept.
2. सुश्रुतानुसारेण सद्योव्रणानां वर्गीकरणविधाय तेषां व्याख्या करणीया ।
Classification of Sadyovrana according to Sushruta and description of each type.
3. (a) अश्मरिस्य चिकित्सां वर्णयत ।
Describe the treatment of Ashmari.
(b) मूत्रवृद्धिस्य लक्षणंश्च चिकित्सां प्रतिपादयत ।
Write about clinical features and management of Hydrocele.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) सरक्त मूत्रता । Haematuria.
 - (b) फोर्नियर्स गैंग्रीन । Fournier's gangrene.
 - (c) निरुद्ध प्रकश । Phymosis.
 - (d) सिराजन्य व्रण । Venous Ulcer.
 - (e) दग्धव्रणजन्य स्तब्धता । Burn's shock.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - SAMANYA
ADHUNIK SHALYA KARMA - MODERN SURGERY – PAPER - III

Date : 11-07-2015
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. स्तनकर्कटार्बुदस्य हेतुं च लक्षणं च अनुसंधानं वर्णयित्वा एषां शस्त्रचिकित्सा उपक्रमः वर्णयेत् ।
Write the aetiology, sign and symptoms, investigations and surgical management of carcinoma of breast.
2. वंक्षण आंत्रवृद्धिं (Inguinal hernia) लक्षणं अनुसंधानं (investigation) एवं सापेक्षनिदानं वर्णयित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयेत् ।
Describe the sign and symptoms, investigation, differential diagnosis and management of Inguinal hernia.
3. (a) संज्ञाहरण परिभाषा एवं प्रकाराः ।
Definition and types of anaesthesia.
(b) तीव्रआंत्रपुच्छशोथस्य सापेक्षनिदानं वर्णयेत् ।
Describe the differential diagnosis of acute appendicitis.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) आमशय व्रण । Gastric ulcer.
 - (b) कोलोनोस्कोपी । Colonoscopy.
 - (c) तीव्र अग्राशय शोथ । Acute pancreatitis.
 - (d) संज्ञाहरण औषध । Anaesthetic agents.
 - (e) लोकल एनेस्थेसीया । Local Anasthesia.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - SAMANYA
SHALYA VANGMAYA - SHALYA LITERATURE, RESEARCH AND DEVELOPMENT -
PAPER - IV

Date : 13-07-2015
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. सुश्रुतसंहितान्तरगते वर्णितं अग्रोपहरणीयं अध्यायस्य शल्यतंत्र सिद्धान्तानि वर्णयत ।
Describe the surgical concepts of Agropaharaniya chapter of Sushruta Samhita.
2. आयुर्वेदे शल्यतंत्रस्य स्थितिं विवेचित्वा एषां शिक्षण एवं शोधकार्यक्रमे प्रोन्नते उपायानपि लिखत ।
Describe the status of Shalya Tantra in Ayurveda and write the methods of its uplifting from teaching and research point of views.
3. (a) जलौकावचारणस्य संकेतं एवं विपरीतसंकेतं लिखित्वा एषां प्रक्रियां च उपद्रवं वर्णयेत ।
Describe indication, contraindication, procedure and complication of Jalaukavacharan.
(b) अग्नि कर्मणः कार्मुकत्वम् ।
Mode of action of Agni Karma.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
(a) नासा संधान । Nasa Sandhan.
(b) अष्टविध शस्त्रकर्म । Ashtavidha Shastrakarma.
(c) सर्जिकल एथिक्स । Sugrical ethics.
(d) अग्निकर्म प्रकाराः । Agnikarma types.
(e) प्रतिसारणीय क्षारकर्म । Pratisaraneeya Ksharakarma.

